

A monori kereszt

Köskeresztet állítottak a monori telepen. Az itt élő hatvan család felemelésére indított máltai program 2011-ben már a hetedik évébe lépett. Épült fürdő, került munkalehetőség, megkezdődött a gyermekek felzárkóztatása. Most már egy szent hely is van. Helye az imának, jelképe a reménynek.

A kereszt környékén valaki minden nap takarít, óvja a tisztaságot. Máshol talán szóra sem érdemes gesztus, a monori telepen azonban hallatlan eredmény. Aki 2004 előtt járt a városhoz csak térképen tartozó utcákban, tudja, milyen utat jártak be az itt élő családok, hogyan bújtak elő a közösségi élet csírái, hogyan formálódott át az emberek értékrendje.

A monori program sajátos kísérletként indult, miután a Máltai Szeretetszolgálat vezetőinek figyelmét egy nyugdíjas pap felhívta az akkor még cirkuszi lakókocsikban élő családok nyomorára. A programot az első időben sajátos telepfelszámolásnak is nevezték, melynek sajátossága abban állt, hogy az állami gyakorlattal szemben nem a lakásként használt helyek megszüntetését és a családok elköltöztetését tűzte célul. Hanem az emberek felemelését. Felszámolásról régóta szó sem esik. A telepi program (Monoron csakúgy mint Veszprémben vagy Pécsen), a Máltai Szeretetszolgálat folyamatos jelenlétén alapul. A tevékenység kulcsszavai: befogadás, jelenlét, kísérés. Az ottani emberekkel átélt mindennapok során lassan formálódnak a normák, az igények. Az igazi változáshoz ugyanis közös akarat kell.

Ma már nem újdonság, hogy romok helyett lakásokban élnek az emberek, hogy van fürdő, lehet mosni, összeszedik a szemetet. Ma már az a furcsa, ha a telepi gyerekek közül valaki hiányzik az iskolából, és nem utópia, ha egy tizenéves fiatalember családalapítás helyett inkább szakmát tanul, vagy érettségire készül. Visszaszorulóban a gyűjtögető életmód és a napszám, több a legálisan foglalkoztatott dolgozó. Hat év távlatában nagyot változott a világ. A mindennapos küzdelmek ebből alig mutatnak valamit. Ezért kell időnként számvetést készíteni.

A kereszt jó apropó erre.

Részlet Kiss Dávid programvezető beszámolójából:

A monori telepen régóta vágyódtunk egy „Szent helyre”. Egyszer a telep egyik legeldugottabb sarkában gondolkodtunk Tibor atyával (Csáky Tiborral, a helyi katolikus plébánossal) de nem tudtunk átütő erőt kifejezni, hogy meg is valósuljon álmunk. Tibor Atya ekkor egy Mária medált hagyott Jolikánál, hogy őrizze, vigyázzon rá, és ha eljön az idő, váltsuk be egy kegyeleti hely megvalósítására.

Az idő 2011 januárjában jött el, két jezsuita novícius, a telepiek számára a „két Laci” (Varga László és Elek László) személyében. Feladatot kértek tőlem, mégis merre induljanak. Én pusztán annyit mondtam nekik, látogassák meg a családokat és beszélgessenek velük. Kapcsolódjanak be a jelenlétünkbe. Ők ezt maximálisan megtették, építkeztek, szereltek, fagyoskodtak, segítettek. A telep megszokta őket, megszerette őket.

Az egyik nap azzal jöttem hozzám, hogy ők bizony konkrétumot is szeretnének. Nem tudják hogy kell, mennyibe kerül, ki fizeti ki, de a telepnek igénye van egy „Szent helyre” ahol megtalálják emberek lelki nyugvukat, tudnak mondani egy imát, s az Isten letekinthet rájuk. Tibor atyával szövetkezve kitalálták hogy egy egyszerű de mégis jelentőségteljes kő keresztet állítsunk a telep sarkára, úgy hogy az a telep felé forduljon.

Megmozdult a telep. Miután megtudták mi készül, többen felajánlották, hogy segítenek. Kiásták az alapot, megcsinálták a betont hozzá. Eközben a helyi sírköves faragó mesterrel sikerült megalkudnunk, jelentős kedvezményeket adott, és elkezdte elkészíteni a mésző keresztet. A szükséges engedélyek beszerzésénél szerencsére nem volt nehézség.

A szentelés napján már korán izgatott volt a telep. Mi lesz? Hogy lesz? A szentelés előtt Miklós (Vecsei Miklós, a Máltai Szeretetszolgálat alelnöke) mondott néhány szót. A cigánytelep keresztje, a korai „Máltára” emlékeztette őt, amikor még nem volt ennyi intézmény. A kereszt körül közben gyerekek játszottak. A tisztelet azért így is megvolt. Az esemény végén körbeállt a telep, és kézen fogva imádkoztunk. Mindnyájan.

Részlet a jezsuita novíciusok érveléséből:

„Egy „szent hely” szükséges. Amíg a kápolna (egy hely a közös imának) nem készül el, addig is szükség van konkrét formát adni kereszténységünknek. Ezért nem egy útmenti ájtatossági keresztet szándékozunk állítani. Ez a kereszt inkább a Tabán lakói reményének fizikai kifejezése hivatott lenni. Ez utáni igényük lépten nyomon tapasztalható. (Lásd a mindig maguknál hordott vagy a falaikra festett vallásos képeket.) Isten fizikailag érzékelhető nyoma közvetlen környezetükben reményünk szerint kulturális és erkölcsi növekedés is ad. A keresztet kőből tervezzük, mert az szilárd és maradandó. Ezzel el akarjuk kerülni az ideiglenesség, a „nektek ez is jó lesz”, illetve a „mert úgyis széthordjátok” megalázó leereszkedést. Megelőlegezett bizalmat fejez ki, hogy erősítse a „miénk”, a „mi vigyázunk rá” mentalitását. A városképhez is hozzá tudunk így járulni. Ahogy a Bercsényi utca leaszfaltozása is egészen megváltoztatta a Tabán képét, úgy az egészen egyszerű kereszt felállításával is ez a célunk. Ítéletünk szerint szervesen illeszkedik a telepi központ körvonalazására, a találkozási ponttá felemelésére, vagyis a nyomortelep jellegének felszámolására tett erőfeszítésekbe.”